Memo

0098171221

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College van B&W
Team:	OPP
Datum:	16 november 2022
Onderwerp:	Voorverkenning EU Leader programma 2023-2027
Bijlage memo:	2
N.a.v. toezegging raad d.d.:	nvt

Aanleiding
Het besluit van het college van B&W een traject van voorverkenning te ondersteunen om te komen tot een Leader-gebied in de regio Zuidoost Friesland.

Inleiding
De provincie Fryslân is een traject van voorverkenning gestart in verband met het EU-Leader programma 2023-2027. Dit Europees subsidieprogramma is gericht op financiering van projecten op het platteland op het gebied van sociaal-economische ontwikkeling, versterking sociale cohesie, klimaat, milieu, water, landschap en biodiversiteit.

Leader is bedoeld voor initiatiefnemers van nieuwe projecten die bottom-up tot stand zijn gekomen en de leefbaarheid van het landelijk gebied versterken. In de praktijk zijn deze initiatiefnemers veelal burgers (collectieven) en non-profit organisaties die een sterke binding hebben met het gebied.

In deze voorverkenning vraagt de provincie of het college een traject ondersteunt om te komen tot een Leader-gebied Zuidoost-Friesland en of het college bereid is om, bij toewijzing als Leader-gebied, een financiële bijdrage te leveren aan het programma.

Kernboodschap
Leader-gebied regio Zuidoost-Friesland
Het Leader-programma wordt ingezet in zogenoemde Leader-gebieden. Dit zijn door het college van Gedeputeerde Staten begrensde gebieden die zich kenmerken door een sociaaleconomische en culturele samenhang.
De regio Zuidoost-Friesland, met daarin de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf, is in dat opzicht een logisch Leader-gebied, ook vanwege de al bestaande regionale samenwerking via de Regio Deal Zuidoost-Friesland. Zodoende heeft de provincie de regio Zuidoost-Friesland gevraagd of het een traject ondersteunt om te komen tot een Leader-gebied.

Kansen Leader-programma voor de gemeente, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de regio
Het Leader-programma biedt kansen voor de verdere ontwikkeling van de regio en het bewerkstelligen van nieuwe samenwerkingsverbanden tussen nieuwe partijen.
In potentie kunnen de maatschappelijke initiatieven die met behulp van het Leader-programma mogelijk gemaakt worden, bijdragen aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en uitdagingen die aansluiten op de Leader-doelen. Niet alleen op gemeentelijk niveau maar ook op regionaal en provinciaal niveau kunnen de initiatieven bijdragen aan de beleidsuitdagingen waar we voor staan.
Het Leader-budget kan daarnaast een aanvulling vormen op het Regiofonds van de Regio Deal dat in 2023 eindigt.

Het is zaak, bij toewijzing als Leader-gebied, goed in te zetten op promotie onder onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om er voor te zorgen dat Weststellingwervers Leader weten te vinden en aanvragen gaan indienen.

Financiële omvang van het Leader-programma 2023-2027
Voor heel Fryslân is in de periode 2023-2027 circa €5,6 mln aan EU-Leadermiddelen beschikbaar. Tegenover de EU-Leadermiddelen moet een zelfde bedrag (= €5,6 mln) aan regionale cofinanciering worden ingebracht. De provincie neemt daarvan 80% (€4,5 mln) voor haar rekening. De overige 20% moet door het Leader-gebied worden ingebracht.

Het beschikbare budget per gebied hangt af van hoeveel gebieden een succesvolle aanvraag als Leader-gebied indienen. In onderstaande overzicht is uitgewerkt wat het beschikbare budget en de benodigde cofinanciering zijn per gebied in de scenario's van 1 t/m 5 Leader-gebieden in de provincie.

				aantal gebieden, budgetten per gebied in miljoenen									
	Totaal (Miljoen)			1		2		3		4		5	
EU	€	5,6		€	5,6	€	2,8	€	1,9	€	1,4	€	1,1
Cofinanciering	€	5,6	100%	€	5,6	€	2,8	€	1,9	€	1,4	€	1,1
Provincie	€	4,5	80%	€	4,5	€	2,2	€	1,5	€	1,1	€	0,9
Gemeente	€	1,1	20%	€	1,1	€	0,6	€	0,4	€	0,3	€	0,2
Totaal	€	11,2		€	11,2	€	5,6	€	3,7	€	2,8	€	2,2

De hoogte van de cofinanciering vanuit de gemeente is afhankelijk van het aantal Leader-gebieden dat wordt aangewezen, hoeveel gemeenten meedoen in de regio Zuidoost en welke verdeelsleutel per gemeente wordt gehanteerd.
De provincie heeft aangegeven dat de huidige Leader-gebieden Noordwest- en Noordoost-Fryslân opnieuw een LOS voor de komende periode zullen indienen.
Er vanuit gaande dat deze bestaande Leader-gebieden (wederom) worden aangewezen als Leader-gebied en de regio Zuidoost Friesland ook, waarbij alle vijf gemeenten meedoen, dan zou elke gemeente jaarlijks € 20.000,- cofinanciering bijdragen. Bij de looptijd van het Leader-programma van vier jaar, bedraagt de totale bijdrage over vier jaar € 80.000,- vanuit Weststellingwerf. In totaal komt er voor de regio Zuidoost-Friesland gedurende vier jaar € 3,7 miljoen aan Leader-subsidie beschikbaar.

Een Leader-aanvraag bedraagt minimaal € 43.750,- (op dit moment) en daarmee is de (maatschappelijke) winst bij twee toegekende aanvragen, gedurende de looptijd van vier jaar, 'terug geïnvesteerd' in Weststellingwerf.

N.B. De verdeelsleutel voor de bijdrage per gemeente moet nader worden bepaald.
Wanneer de regio Zuidoost Friesland wordt toegewezen als Leader-gebied, zal de precieze omvang van de cofinanciering bekend worden.

Dekking cofinanciering op een later tijdstip in besluitvorming
Omdat het verzoek van de provincie een voorverkenning betreft en nog niet zeker is of de regio Zuidoost Friesland überhaupt als Leader-gebied wordt aangewezen en de hoogte van een eventuele cofinanciering nu nog onbekend is, is het op dit moment nog niet noodzakelijk de precieze dekking voor de cofinanciering te regelen. Als Zuidoost Friesland als Leader-gebied wordt aangewezen, dan zal de provincie aan het begin van de periode een toezegging vragen om voor de volledige periode van 4 jaar de cofinanciering bij te dragen. In dat geval zal voor de cofinanciering te zijner tijd een voorstel worden opgesteld.

Vervolg
Het college wil inzetten op een traject om te komen tot Leader-gebied en zal dit richting de provincie communiceren.
De provincie inventariseert de reacties van de afzonderlijke gemeentes in de regio Zuidoost Friesland op haar verzoek. Zo spoedig mogelijk zal bekend worden of er voldoende steun is in de regio voor het traject tot Leader-gebied.

Bijlagen
1. Brief van provincie Fryslân inzake EU-Leader programma 2023-2027
2. Brochure van Streekwurk over EU Leader programmam 2017-2021